

Andrzej Marcinkowski

Czy darowizna dokonana za życia darczyńcy pozbawia zachowku jego spadkobierców ustawowych?

Palestra 46/3-4(531-532), 218-219

2002

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**PYTANIA
I ODPOWIEDZI
PRAWNE**

Andrzej Marcinkowski

Czy darowizna dokonana za życia darczyńcy pozbawia zachowku jego spadkobierców ustawowych?

W numerze z 14 września 2001 r. w dzienniku „Rzeczpospolita – Prawo co dnia” na stronie drugiej ukazała się absolutnie błędna informacja i to paradoksalnie w rubryce – Pomagamy naszym czytelnikom – pod tytułem „Darowizna za życia wyłączająca spadek”.

Podobnie w numerze z 7 grudnia 2001 r. w „Gazecie Poznańskiej” radca prawny Marian Jacczak udzielił czytelnikom tak samo błędnej odpowiedzi.

W obu przypadkach podpisany adwokat zwrócił się do redakcji wymienionych czasopism z prośbą o sprostowanie tych informacji, aby ograniczyć do minimum ich negatywne skutki wśród potencjalnych czytelników. „Rzeczpospolita” opublikowała sprostowanie.

Zagadnienie ma jednak znacznie szersze odniesienie, gdyż doświadczony sędzia – mimo wyłożenia zagadnienia w pismach procesowych – na rozprawie i później w wyroku oddalającym powództwo o zachówek ignorował treść artykułów 999, 1000 i 1001 kodeksu cywilnego.

Prawidłowa odpowiedź na przedstawione pytanie brzmi bowiem, że spadkobiercy ustawowemu, pozbawionemu przez darczyńcę – późniejszego spadkodawcę – wskutek dokonania darowizny majątku, przysługuje przecież roszczenie o zapłatę zachowku.

Treść powołanych przepisów nie pozostawia co do tego żadnych wątpliwości.

Powołuję się na poglądy komentatorów:

1) prof. dr hab. Elżbieta Skowrońska-Bocian, sędzia Izby Sądu Najwyższego „Komentarz do kodeksu cywilnego – księga czwarta – spadki” Wyd. Prawnicze 1999, s. 170–173,

2) prof. dr hab. Maksymilian Pazdan „Kodeks cywilny – komentarz Tom II” Wyd. Beck, Warszawa 1998, s. 852–856.

Czasopisma lekkomyślnie udzielają błędnych porad prawnych, co zdarza się jednak stosunkowo rzadko. Trudniej zrozumieć niewiedzę sędziego i jego upór, który doprowadził do oddalenia słusznego powództwa o zachówek. W sprawie wniesiono wprawdzie środek prawny, ale wynik procesu jest nadal niepewny, gdyż sąd odwoławczy nie rozpoznał dotychczas apelacji.

Odpowiedź na postawione pytanie brzmi przeto negatywnie, uprawniony do zachowku może bowiem dochodzić od obdarowanego przez spadkodawcę zapłaty należnej mu kwoty z tytułu zachowku i to w drodze powództwa o zapłatę.